

Brevet som gav Stockholm sitt namn

Berättelse

Det var sommaren år 1252. Vid Mälarens utlopp, där sjön rann ut mot havet, låg ett litet samhälle med murar och torn. Här fanns en bra plats att skydda och en bra plats att handla. Folk kallade platsen Stockholm.

Den här dagen satt Birger Jarl tillsammans med sin son, kung Valdemar. Valdemar hade blivit vald till kung två år tidigare, men han var fortfarande mycket ung. Därför var det fadern, Birger, som hade den verkliga makten i landet.

De skulle skriva ett brev. Brevet var till nunnorna i Fogdö kloster, som låg i Södermanland. I brevet lovade kungen och Birger att de tog klostret i sitt beskydd. De lovade också att nunnorna inte behövde betala vanliga avgifter eller kungens skatter.

En skrivare skrev brevet för hand. Han skrev på latin, som var skriftens språk på den tiden, och han skrev på pergament, alltså på torrt skinn. Allt skedde noga och långsamt, för ett sådant brev var viktigt.

Längst ner på sista raden skrev han varifrån brevet kom. Där står orden "datum Stockholm", som betyder ungefär "skrivet i Stockholm". Mannen tänkte säkert inte på det, men han skrev just då något historiskt. Det var nämligen första gången som namnet Stockholm fanns med i en text.

Brevet finns kvar än i dag. Det förvaras i Riksarkivet i Stockholm. Eftersom det är det äldsta beviset på stadens namn, brukar man säga att Stockholm "föddes" år 1252. Staden hade säkert funnits en tid innan, men nu fick den för första gången sitt namn på papper.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
utlopp	platsen där en sjö rinner ut mot havet
ett samhälle	en plats där människor bor tillsammans
en mur	en hög och tjock vägg av sten
handla	köpa och sälja varor
den verkliga makten	den som egentligen bestämmer
ett kloster	ett hus där nunnor eller munkar bor och ber
beskydd	hjälp och skydd mot fara
en avgift	pengar man måste betala för något
en skrivare	en person som skrev brev och texter för hand
pergament	torrt skinn som man skrev på förr

ORD	FÖRKLARING
Riksarkivet	platsen där staten sparar gamla viktiga dokument

Läsförståelsefrågor

---

1. Var låg samhället som kallades Stockholm?
  1. Mitt inne i en stor skog.
  2. Vid Mälarens utlopp mot havet.
  3. Långt uppe i norra Sverige.
2. Varför hade Birger den verkliga makten och inte kung Valdemar?
  1. Valdemar var fortfarande mycket ung.
  2. Valdemar bodde i ett annat land.
  3. Valdemar ville inte vara kung.
3. Vad lovade brevet nunnorna i Fogdö kloster?
  1. Att de skulle få ett nytt och större kloster.
  2. Att de inte behövde betala vanliga avgifter och skatter.
  3. Att de skulle flytta till Stockholm.
4. Stämmer påståendena? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
  1. Brevet skrevs på latin.
  2. Birger skrev själv hela brevet med egen hand.
  3. Brevet förvaras i dag i Riksarkivet.
5. Varför var ordet "Stockholm" i brevet så speciellt? (öppen fråga)
6. Varför tror du att man säger att Stockholm "föddes" år 1252, fast staden fanns redan innan?

Diskussionsfrågor

- Gamla dokument kan berätta mycket om historien. Vilket gammalt papper eller foto skulle du vilja spara åt framtiden?
- Birger styrde landet fast hans son var kung. Är det rätt att en vuxen bestämmer åt ett barn som har en hög post? Varför eller varför inte?
- Vet du när och hur din hemstad eller hemby fick sitt namn?
- **Skriv (4 meningar):** Berätta om en plats som betyder mycket för dig. Hur ser den ut, och varför är den viktig?